

FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul Abonamentului :		Prețul inserțiilor :		Correspondențele sînt a se adresa redacțiunei
Pentru Austro-Ungaria pe an . .	5 fl. — cr.	Pentru publicațiunile oficîose, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.		„FOAIA DIECESANĂ“;
„ România și străinătate pe an . .	14 franci			eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.
„ „ „ „ pe $\frac{1}{2}$ an 7 „				

Câte-va cuvinte despre om, viața, epocile etății, constituție, temperament și moarte.

Omul, capul d'operă al naturii, domnitoriul pămîntului, este ființa cea mai perfectă, care prin caracterele sale fizice, intelectuale și morale se deosebeste de tot restul creațiunei. Știința teologică zice că, omul este puterea vitală a lui *Dumnezeu*, alcătuit din două firi contrare între ele și inzestrat cu viață. ~~Omul este făcut pentru exercitarea stăpînirii dumnezeesci pe pămînt prin supunerea sa voinței lui Dzeu~~, astfel că el (omul), ca putere superioară pe pămînt, se fie stăpîn peste puterile inferioare de pe pămînt care sînt: toate animalele, păsările, etc. etc., și se dispună de dînsese după voința sa.

Omul este și el un animal, însă un animal inteligent, el se gîndesc, raționează și voesc.

Omul este din fire soțabil, soțietatea a ajutat omului a domina tot felul de animale, a le domestici și a se putea folosi de ele. În soțietate omul a putut desvolta facultățile sale morale și a se folosi de lucrările spirituale.

Copilul omenesc este ființa cea mai slabă din toți puii animalelor, dar din această ființă slabă ese în urmă domnitoriul lumii și numai prin desvoltarea înțelepciunii sale care-i înmulțesc puterile, predomină universul.

Caracterul cel mai nobil și cel mai principal, ce-l distinge de celelalte animale, este facultatea vorbirii și a rațiunei.

Cu toate că omul este asoțabil și prin formarea soțietății și-a cultivat facultățile sale morale și intelectuale, cu toate astea mai există și astăzi încă oameni în stare de sălbăciune, care trăesc în turme de câte 20 sau 30 de inși, întocmai ca animalele, și îmbrăcămîntea lor este o bucată de coajă dintr'un arbore.

Ei locuesc în gropi subterane, se nutresc cu mușchiu, coajă de arbori și chiar cu un fellu de

pămînt alb (argilă), dar cu toate astea sînt sănătoși și ajung la adînci bătrînețe.

Afară de aceste națiuni sălbatice, s'au aflat chiar în mijlocul soțietății noastre în Europa, oameni sălbatci. În anul 1740 s'a găsit în Olanda pe câmpiile din ținutul West-Friese-Land, o femeie străină, sălbatică, umblînd în pielea goală, mîncînd rădăcinii, nesciind nici o limbă și avînd dorința totdeauna a se arunca în mare. Asemenea în luna lui Septembrie 1731 s'a găsit într'o noapte lângă Sagny (în departamentul de la Marne în Francia) o fată sălbatică, ea trăise în pădure, se urca pe arbori cu o iuteală foarte mare, întocmai ca o veveriță, mîncea rădăcinii și coajă de arbori, bea apă din rîu cu gura ca caii și umbla în pielea goală. Ea era de rasa oamenilor cu pielea albă, avea o forță extraordinară, 4 sau 5 oameni abia au putut s'o aducă cu sila în casa unui mare proprietariu al aceluiaș loc, unde au ramas cîți-va ani, unde a primit o educațiune convenabilă și numele de Mademoiselle Leblanc. Dară această schimbare repele a felului existenței sale, a aruncat'o într'o boală mare ceea-ce i-a slăbit puterile foarte mult. Ea nu și-a adus aminte nici odată de unde a venit, și a spus numai că, ca prin vis, își aduce aminte că a trecut în not o apă foarte mare; de unde unii și-au închipuit că a venit din America, însă nu este posibil să fie trecut în not Oceanul Atlantic. După terminațiunea educațiunii sale, s'a făcut o persoană de o conduită foarte laudabilă, de moravuri dulci și plăcute, dar de un caracter foarte melancolic.

Vieța. Vieța mult timp a fost considerată ca misteriu misterior. Ea este un întreg de deosebite fenomene ce au de țintă comună conservarea individului și propagarea speției. Mișcarea compunerii și descompunerii materiei, adevă curentul dublu al acesteia din afară în lăuntru și din lăuntru în afară exprimă viața în forma cea mai simplă; materia fără mișcare nu poate exista.

Spencer zice: „Vieața este acordul continuu de „relațiuni interioare și exterioare“. — Blanville zice: „Vieața este o îndoită mișcare de compozițiune și „de descompozițiune generală și continuă“.

Letourneau zice că: „Vieața este o îndoită mișcare de compozițiune și de descompozițiune continuă și simultană în sinul substanțelor plastice sau al „elementelor anatomice figurate, care sub influința „acestei mișcări intime, funcționează conform structurii lor.“

Vieața omului dela începutul omenirii a insufolat fie-căruia sistemul de a o prelungi și de a o conserva așa, că vieața lungă în totdeauna a fost o dorință din cele mai principale ale omului. Goethe zice: „Dulce vieață! întru care atât de frumos și „prietinesce m'am datat a fi și a lucra! de tine să „mă despart?“

Vieața omului se împarte în patru epoce, adică: în etatea copilăriei, a tinereței, a bărbăției, și a bătrâneței. (Va urma.)

Contemplațiuni asupra patimilor și morții lui Isus

după Ioan

Prinderea lui Isus.

Avem în vedere earăș patimile și moartea lui Isus, care totdeauna sunt pentru noi însemnate și neuitabile. Firesce că totdeauna ni se espun, și nu este nici un serviciu dzeesc, la care să nu ne aducem aminte de ele. Icoana restignitului — crucea — o avem înaintea noastră nu numai în biserică, ci și în cășile noastre; îndeplinim sânta liturgie, care nu este alta, decât o amintire a patimilor și a morții lui Isus; eară rugăciunile și cântările sunt aproape peste tot așa formate, că la ele trebue negreșit să ne gândim și la patimile și moartea lui Isus. Așa dară deapururea ni se dă ocaziunea a ne aduce aminte de patimile și moartea lui Isus.

Totuș *Păresemile* sunt deosebit menite de a ne îndemna spre o contemplație mai deaproape, mai amănunțită și mai vivace asupra lor. Înșuși lucrul acesta merită negreșit, ca uneori să ne ocupăm exclusiv cu el, fie ca să cumpenim părțile împăcătoare și mântuitoare, fie ca să aflăm la el părțile instructive deșteptătoare și mângăitoare, care foarte abundant sunt cuprinse în istoria patimilor lui Isus. Despre cele dintăiu este consciu fie-care creștin; ne vom ocupa dară numai cu ceste din urmă, trăgând învătățuri din ele și făcând observări la ele, așa că timpul care-l vom întrebuința spre aceasta, nu ne va fi fără de folos. La aceasta vom observa și ordinea aceea, că mai nainte la fie-care contemplațiune vom espune istoria lor, și apoi vom espune observările, care sunt de făcut la ele.

Textul: Ioan 18. 1—11., unde se tractează despre prinderea lui Isus.

1. Ce s'a petrecut la aceasta?

2. Observări.

Ad. 1. Sosind timpul, în care după svatul Provedinții dzeesci avea Isus să pătimească și să moară pentru rescumpărarea neamului omenesc, el — Isus — n'a căutat se pregătească pe discipulii săi spre aceasta, ci el mai mult i-a încredințat îngrijirei și scutului părintelui său ceresc, — precum se vede din Ioan c. 17. —

După acestea a mers Isus cu discipulii săi în o grădină. Această grădină a fost probabil a unui prieten al său, poate fi că a aceluia, la care a mâncat pascile. Și Iuda a cunoscut grădina aceasta. De această ocaziune a voit el să se folosească, ca să dea pe Domnul său în mâna vrăjmașilor lui. S'a fost înțeles cu ei, ca în acest timp să aibe îndemână un numer mai mare de oameni, pe acestia voia densusul a-i conduce și a le arăta locul. . . De felinare n'ar fi avut chiar lipsă, fiindcă Pascile în totdeauna se serbau pe timpul *lunei pline*, dar ei voiau ca să fie cu totul siguri pentru cazul, dacă Isus s'ar afla în locuri întunecoase. Nici de arme n'ar fi avut de loc lipsă, dar se temeau, că vor trebui să procedă cu puterea.

De bună seamă Iuda cu soții săi au fost de părere, că năvălind fără de veste asupra lui Isus, îl vor înspăimânta. Înșe „Isus știind toate cele ce erau să vină asupra lui“ — n'a fugit nici nu s'a opus, ci — „eșind înaintea lor a zis: pe cine căutați?“

La aceasta firesce nu s'au așteptat ei, căci altcum l-ar fi prins mai nainte. Poate fi că mulți din ei nici nu l-au cunoscut până aci. Ei respunseră dară: „pe Isus Nazarineanul“. . . Iuda, carele era cu ei firesce l-a cunoscut și a trebuit și numai pe voace să-l cunoască, dar fiindcă Isus a pășit înaintea lor cu totul pe neașteptate, așa el încă nu li-a putut spune, că acela este Isus, apoi a fost oare-cum și el uimit și confus, încât n'a putut îndată să se reculeagă, pentru ca să le dea semnul la care s'au fost înțeles.

În loc ca Isus să se înspăimânte, se nege orî să fugă, răspunde: *Eu sânt*. Și cuvântul acesta, care l-a pronunțat el cu atâta bărbăție și energie, a făcut astteliu de impresiune asupra lor, că „s'au retras înapoi și au căzut la pământ.“ Cuvântul acesta a fost ca și un tunet în urechile lor, arătându-se prin aceasta în toată mărimea și puterea sa, a făcut să se vadă, că i-ar fi foarte ușor a scăpa din mâinile lor.

Pentru ca înșe să dovedească că e gata a se preda lor prins, îi întrebă mai odată: „pe cine căutați?“ și adause: zis-am voaue, că eu sânt — lăsați pe acestea. . .“ prin ce — crede Evangelistul — că „s'a împlinit cuvântul“: „că dintre care mi-ai dat mie, n'am pierdut nici unul“. A bună seamă că am putea reflecta: pre *unul* totuș a per-

dut Isus — pe *Iuda*; dar pe acesta Evangelistul nu l-a mai socotit întră discipulii lui Isus.

La o asiunea aceasta voi *Petru* se-și arête cu raziul și se dovedească, că el nu voesce a fi necredincios lui Isus, măcar de l ar părăsi toți, și drept ce în înferbênțea sa îndatinată trasă sabia. Această resistință n'a plăcut lui Isus, aducând înainte și motivul: „*au nu voiu bea păharul etc.*“ Soartea aceasta nu-mi vine din întâmplare, ci din intențiunii înțelepte a fost hotărită de providință, aceasta o știu și d'aceea nu me voiu opune. Prinderea dară se făcù fără de nici o resistință mai departe, eșeptuindu-se astfelu faptul cu mult mai ușor, decum și-a fost inchipuit *Iuda* cu călăii săi.

Aceasta este istoria prinderii lui Isus; dar nu vom rămânea numai pe lângă enararea seacă a istoriei, ci aceasta vom aplica-o și spre edificarea noastră, trăgând din ea acele observări, care ne pot servi spre învățatură și spre folos. Și așa dară vom căuta a trage cutare folos din istoria de față.

Ad. 2. — a.) La *Iuda* vedem, că avariția (iubirea de argint) este rēdăcina a tot rēul. Dacă *Iuda* n'ar fi iubit așa de mult banii, el nici când n'ar fi devenit trădătorul Domnului seu. Fîresce că el și-a rezervat unele pretexte, s. e. că lui Isus nu-i poate face nime ceva, — că el va ști earăși se se elibereze ș. a. — dar astfelu de scuse sînt de regulă la toți oamenii de seama lui. El nici când nu-și închipuesc reul sau nedreptatea lor așa de reu, ca se nu aibe pretexte de al acopiri ori mășca. Dacă avarul înșcală, fură etc., apoi de comun zice: Și mie trebuie se-mi placă când mă înșcală altul, seau: acela puțin siinte paguba, mie însă imi ajută mult ș. a. Dacă el apasă și e fără de milă față de oameni, atunci zice: nu trebuie se fim așa de darnici și îndurători, trebuie se ne găndim și la timpuri grele, când n'ai de unde . . etc. Dar toate aceste pretexte nu seusă întru nimic acțiunea rea. Ci se ne însemnăm învățatura, care ni se dă I. Timot. 6. 9. 10.: „Eară cei ce vor se se îmbogățescă când în ispite și în curse și în poște multe fără de treabă și vătămătoare, care cufundă pe oameni în perire și perzare. Că rēdăcina tuturor reuțăților este iubirea de argint, care unii poftindu-o au rētăcit dela credință și s'au pētruns cu dureri multe“.

b) La Isus vedem, că cât de frumos este a fi nevinovat și cu consciință bună. Deși a știut Isus, că oamenii vin pentru de a-l prinde, totuși a avut curagiul a păși singur înaintea lor. Liniscit se presentă lor: *Eu sânt* — aducându-l cu curagiul său în așa mare perplesitate, că nu sciau, ce se făcă. Curagiul acesta îl dă numai consciința bună. Dacă nu sîntem consciil de vr'un rēu, putem linisciti se ne presentăm ori și unde, și n'avem lipsă se ne spăriem de nici o acasă ori persecutare. Nevinovăția este asistința cea mai bună, care o putem avea, care nu ne va părăsi deloc. Nevinovăția și consciința bună dă cuvintelor și purtării noastre dem-

nitare, putere și energie, cărora nici dușmanii cei mai neîmpăcați nu vor putea rezista. Dacă n'ar fi fost voința lui Isus — din scopuri atât de înalte — a merge spre patimă și moarte, atunci lui i-ar fi fost ușor a se folosi de confuziunea dușmanilor săi și cu ajutoriul discipulilor săi a-l alunga pe toți, atunci când numai pășirea sa bărbătească i-a scos deja din cumpēt. Din contră vedem

c) la aceia, care au venit se-l prindă, că cât de rēu este, dacă avem ceva rēu în gând. Un bagatel aduce pe astfelu de oameni în perplesitate; un cuvēt, la care nu s'au așteptat ei, îi poate încurca încât nu știu ce se făcă. Aceasta ne dovedesce și esperința. Oamenii, care n'au consciință bună, sînt fără de curagiu, toate îi fac fricoși. Trebuie numai se-i întâmpini cu bărbăție, apoi îndată au și gătat cu curagiul . . . Temete de Dzeu, nu face reu — apoi nu-ți fie frică de nime . . .

d) În fine vedem din putrarea lui Isus la resistința (apărarea) lui *Petru*, că trebuie se ne supunem voinții lui Dzeu chiar și atunci, când pentru aceasta am suferi necazuri.

B. Biro-Herendescianul,
preot ort. român.

Esposiția locală din Caransebeș.

Esposiția noastră, carea impune atât prin varietatea cât și prin frumseța obiectelor din sfera industriei de casă a poporului nostru, a produs o adevărată febră în publicul din orașul Caransebeș și din pregiur.

În decursul săptămânii esposiția a fost foarte cercetată și publicul s'a întrecut în laude pentru această preanimerită întreprindere și pentru varietatea și măiestria obiectelor espuse, dintre care lucrul de mână al țeranelor noastre atrage cu deosebire atențiunea publicului, — și cu drept cuvēt din mai multe puncte de vedere.

Cine nu știe cu câte greutate are se se lupte femeea la poporul nostru, precum bine a zis Doamna *Velovan* în vorbirea sa de deschidere. Femeea trebuie se grijească de rostul casei, de lucrul câmpului alături cu bărbatul, apoi de îmbrăcăminte întregii familii; — dar nu așa ca se capete pânza deagata din boltă, ci ea începe dela sēmēnatul cănepei și al inului, ea culege aceste plante, ea le murează, le meliță; ea peptenă fuiorul, ea toarce urzeala și băteala; ea urzesce, ea n'vlesce, țese și n'albesce pânza, și numai după aceea își implētă foarfecile în ea de croiesce îmbrăcăminte pentru toți cei din casă.

Și după-ce a terminat cosătura pentru toată familia, după-atât amar de lucru mai are timp și pentru lux, pentru înfrumșetarea îmbrăcăminte se cu acele forme mândre, care nu le ia gata din jurnale de modă, ci ele trebuie se fie „originea propriului ei geniu.“

Și se nu zică cineva că acele forme sînt sarbede ori fără gust estetic; atât fineța și acuratețea lucrului, cât și combinarea culorilor dovedesc gustul estetic pe deplin dezvoltat; formele sunt astăzi căutate și adunate dela țărâncele noastre de agenții fabricilor din Europa civilisată, sînt forme reproduse în jurnalele de modă și de fabrici pe tot felul de materii, sînt forme de modă și lucrative pentru fabricanți.

Acestea sînt înșușirile eminente ale industriei de casă la poporul nostru, care redică valoarea ei în ochii publicului străin, mai cu seamă cînd ise mai pune în vedere și imperfecțiunea instrumentelor cu care se servește femeia română.

Într'adevăr numai celce scie toate greutățile cu care trebuie să se lupte femeia română, acela poate judeca din destul meritul lucrului mînilor ei, acela poate prețui deajuns frumseța și varietatea ce ne ofer opregele, cătrînte, cămeșile, covoarele, ștergarele, brăcirile, pânzaria și ceptele espuse de țărâncele române din Caransebeș și din giur.

În numărul viitoriu vom publica un raport special despre comunele din care sînt lucrurile espuse, precum și despre persoanele, care au avut bunătate de a ne da aceste lucruri și a ne face posibilă esposiția în felul ei atât de succes.

Observări la propunerile ortografice ale Dnui Profesor E. Hodoș.

În numărul 7. al „Foaii Diecesane“, a apărut un tractat despre ortografia noastră, care de sigur a fost citit cu mare atențiune, de toți aceia, care doresc să aibe vr'un sistem în scriere.

Ca să unifice cineva ortografia noastră ar trebui să se bucure de o autoritate foarte mare. E drept, avem pre Dl Hașdeu, *părintele limbii românești*, până cînd însă Dsa croeste cuvinte ca *pașnic* din frumosul *păcnic*, eu nu îndemn pre nime să-l asculte; pe de o parte, pentru că geanca*) s'ar rîde auzînd forma aceasta, pe de altă parte, formînd astfel de cuvinte, le schimbăm înțelesul.

Eacă de ce:

Un butariu din Măidan, Iuon Preda, Român de vîță vechie își are lucrătoarea sa și mai multe instrumente cu nume românești. Întré altele e și un *pașnic*. Îi zice așa pentru că pășesc cu el măsurînd dogile. Ca elev în pedagogie l-am numit *compas* (nemțesce Zirkel). La trăgători mari în pași încă le zic pela noi *pașnici*.

Așadară putem fără frică să zicem *pacnic*, obișnuit**) etc.

Din motivele acestea înî fac observarea la punctul al 3-lea al Dnui Profesor fiind în plăcută spe-

*) În unele locuri bănățene, mai vîrtos pe lângă Oravița, zice Românul: „Se rîde geanca de tine“, sau: „Ești de mirarea genii“, în loc de: „Se rîde lumea, ești de mirarea lumii“.

**) Oare de ce nu: *dedat*, *îndatinat*? (R.)

ranță, că nu-i voiu face o surprindere puțin înveselitoare, ca fostul DSale elev.

Relativ la punctul 4.: Dacă ar primi scriitorii nostri propunerea de sub numărul acesta, atunci e dela începutul cuvintelor s'ar preface în cele mai multe cazuri în *ie* (dacă nu și în toate). Chiar și la vorba *episcop*; căci fiecare pronunță *iepiscop* cu mult mai ușor și mai fluid decât *episcop*, la care pentru corectă esprimare se recere oare-care sfortare.

De acolo vine că pre *e* îl zicem foarte adese mestecat cu *i*, fie ca inițială ori ba, d. e. *ieram*, *ierî*, *Sân-Pietru*, *piepten*, *pierd* ș. a.

Deci aflu dar de bine a lasa pre *e* la locul seu singur.

La punctul 11. cătră fine se zice să scriem pronumele scurtat, ca să fim consecuenți așa: *âmi*, *âți*, *âși*, și numai neologizmele și cuvintele compuse cu *in* să le scriem cu *i*. Aș vrea să ne ținem de regulă: *Toți â ca inițiale se scriu cu i și circumflexul*; căci numai cei mai mult studiați cunosc neologizmele, nu și școlarii mei.

Pe â să-l păstrăm unde l-a pus și Dl Profesor, și în consecvență să nu scriem *românești* ci *românești*.

Dintre toate acestea înse punctul al 6. ar trebui să prindă rădăcină la toți acei inteligenți de pe la sate, care în loc de pedagogie zic *pedagogie*, accentuând pe *o*, tot așa zic: *académie*, *ortografie*, de te dor urechile.

Marcovet lângă Verșet Faur 1891.

Constantin Liuba,
învătătorlu.

Sinodul protopresviteral în tractul Oraviții.

Secaș, în 21. februarie v. 1891.

La sinodul protopresviteral convocat în Oravița-Montană pre ziua de 19. Februarie a. c. stil v. deputații s'au înfățișat toți afară de 4. Dupace s'a ținut în biserică chemarea Sântului Spirit, ne-am adunat cu toții în localul școalei.

Aci Părintele Administrator Alesandru P. Povicu premitînd o cuvîntare corespunzătoare ocasiunii, dechiară ședința sinodului protopresviteral de deschisă.

După verificarea unanimă a deputaților, sinodul se constituie alegînd de notari pre George Popa paroch în Secaș și pre George Jianu învățătoriu în Oravița-Română. A urmat apoi raportul oficiului protopresbiteral, care s'a luat la cunoscînță cu mulțămîntă. De membri în comitetul protopresviteral s'au ales preoții: Ioan Popovicu paroch în Goruia, Dimitrie Liuba paroch în Măidan, Nicolae Tătucu preot în Oravița-Română și Sinesie Bistrianu paroch în Jurjova; mirenii: Dr. A. Maniu, I. Trăilă, St. Neagoe, Iac. Molinu, I. Căpeț, G. Țunea, I. Drinca și Pavel Cipu. În epitropie sau ales: I. E. Țeranu, Ios. Novac și M. Stroia.

Între propunerile făcute din partea mai multor Domni deputați, cu deosebire merită luare aminte cea cu privire la alegerea de Protopresviter. Cu privire la această propunere s'a luat un decis, în care Venerabilul Consistoriu diecesan este rugat a lua pașii necesari pentru escrierea concursului. — Motivul, ce a îndemnat Sinodul protopresviteral de a aduce acest decis este pe de o parte, că arondarea Protopresviteratelor e deja efeptuită, de altă parte, că până când un protopopiat se administrează, șeful aceluia nu poate pași față cu subaltetnii sei cu acea seriozitate (? R.) ca și când ar fi sigur în poziția sa.

Altă propunere adusă nainte este, cu privire la statutele fondului de pensiune, care înse — din motivul, că nu cade în cadrul de activitate al Sinodului protopresviteral — nu s'a putut pertracta; cu toate acestea, colegiul preoțesc adunat, a aflat de bine a alege o comisiune de trei, în persoanele dlor preoți: Sinesie Bistriean, Romul Popoviciu și George Popa, care vor avea să compună un memorandum cu privire la acele Statute, și subscris fiind de întreagă preoțime din tract, la timpul seu să se nainteze Ven. Sinod Eparchial.

În fine dl deputat P. Cimponeriu, prin câte-va cuvinte mulțămesc — în numele celor de față — dlui președinte pentru tactul și bunăvoința, cu care a condus acest Sinod. La ce președintele earăși prin o vorbire măduoasă, mulțămind domnilor deputați pentru purtarea lor leală, manifestată cu această ocaziune, dechiară ședința de închisă.

Mulțămită publică.

Despărțemântul *B.-Comloș* al Reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din diecesa *Aradului* exprimă cea mai călduroasă mulțămită acelor inimi nobile, care la modestul nost apel au contribuit cu denariul lor pentru redicarea monumentului în memoria bine-meritatului *Constantin Diaconoviciu Loga*, și anume:

1. Lista Nr. 7, colectant dl învățătoriu *Demetriu Mesaroș* în Pesac, dela Dsa 2 fl., Terențiu Miculescu 1 fl. 50 cr., Andreiu Fizeșan 1 fl., Aurelian Isac comerc. 1 fl., C. Bogdan și D. Marian câte 30 cr., M. Slatina 20 cr., suma 6 fl. 30 cr.

2. Lista Nr. 8, colectant dl învățătoriu *Iuliu Bărbulescu* în Checia-Română, dela Dsa și soția Dsale Ana 1 fl., Dșoara învățătoare Iulia Prohab 1 fl., Gătăianțu-Temișoara 1 fl., Gavril Selegian preot și soția Dna Lucreția Selegianu câte 50 cr., apoi L. Kohn, I. Fink, L. Bogioaca, Bărbulescu, Szerelnek, I. Itinianțu, Ö. Bauer, I. Buni, V. Bugariu, I. Mioc, M. Zöldhely, I. Gătăianțu, I. Berecz, Stoplovcsa, A. Bărbulescu câte 20 cr., suma 7 fl.

3. Lista Nr. 9, colectant dl învățătoriu *Petru Ferențiu* în Pustiniș, dela Dsa 1 fl., Antal Kalt architect 1 fl., J. Halaș 50 cr., G. Cota 40 cr., suma 2 fl. 90 cr.

4. Lista Nr. 10, colectant dl învățătoriu *Petru Avramuș* în Toracul-Mare, dela Dsa 50 cr., Iuliu Rașa inv. 1 fl., M. Avramescu 30 cr., suma 1 fl. 80 cr.

5. Lista Nr. 13, colectant dl învățătoriu *P. Jivoin* în Sarcia-Română, dela Dșo 50 cr., érá G. Oală 20 cr., suma 70 cr.

6. Lista Nr. 15, colectant dl învățătoriu *Simeon Andron* în Saravale, dela Dsa 44 cr., S. Andron paroch 1 fl., Dr. G. Roșca medic 50 cr., I. Filip și G. Mateiu câte 30 cr. I. Orsia 20 cr., I. Mateiu 10 cr., apoi 15 elevi câte 1 cr., suma 3 fl.

7. Lista Nr. 17, colectant dl învățătoriu *Damian Sebeșan*, în Secusigiu, dela Dsa 50 cr., D. Margineanțu inv. 50 cr., C. Isfanescu paroch 40 cr., G. Micleu paroch 50 cr., suma 1 fl., 90 cr.

8. Lista Nr. 20, colectant Reverendisimul Dmn *Ioan Popescu* profesor sem. în Sibiiu, dela Dsa 2 fl., Rev. Domn I. Hania director seminarial 1 fl., suma 3 fl.,

9. Lista Nr. 31, colectant Spect. D. *Emanuil Ungureanu* avocat în Temișoara, dela Dsa 5 fl., Jica Ungureanu Chinez 1 fl., Costa Maniu comerc. Fabric 1 fl., G. Codrean-Uliuc, I. Mitru-Blajova, S. Demenescu-Blajova, G. Istin-Semlac, câte 20 cr., P. Bresciu și D. Roșu-Cheveres câte 15 cr., A. Cherescu din Stamura 10 cr., suma 8 fl. 20 cr.

10. Lista Nr. 37 au contribuit Dl avocat Georgiu Lazar din Vinga 1 fl., suma 1 fl.

11. Lista Nr. 42, au contribuit Dl avocat Aureliu Novac din Biserica-Albă 3 fl., suma 3 fl.

12. Lista Nr. 50, au contribuit Rev. Domn Georgiu Crăciunescu protopresviter în Belinț 1 fl. și V. Domn Lucian Șepetan paroch în Chisetu 1 fl., suma 2 fl.

13. Lista Nr. 61, colectant dl învățătoriu *Petru Stoica* în Satul-Nou, dela Dsa 50 cr., I. Gașpar inv. 30 cr., A. Bradeanu inv. 20 cr., V. Radu inv. 20 cr., V. Rudeanin 30 cr., suma 1 fl. 50 cr.

14. Lista Nr. 72, colectant dl paroch *Vicentiu Marcoviciu* în Nedlac, dela Dsa 1 fl., Georgie Șerban 1 fl., George Oroș 1 fl., M. Chicin și S. Logojan câte 50 cr., Petru Giurcoviciu 40 cr., I. Caracioni 30 cr., G. Budo, P. Praupas, G. Stroia, I. Margineanu, S. Lacatuș, M. Dragan și T. Marginean, câte 30 cr., suma 6 fl. 10 cr.

15. Lista Nr. 81, au contribuit Ilustrul Domn Antoniu Mocsonyi-Verpelet 3 fl., Alexandru Mocsonyi Bpesta 2 fl., Eugeniu Mocsonyi, Capălnaș 3 fl., Zeno Mocsonyi, Bulci 2 fl. eară Magnificența Sa Dl Vincent Babeș Bpesta 1 fl., suma 12 fl.

16. Lista Nr. 92, colectant dl învățătoriu *Elia Bochiș* în Oradea-Mare, Rev. Domn protopresv. Toma Pacala 1 fl., Ioan Papp notariu comitatens 1 fl., D. Sime inv. Valentie 50 cr., I. Horvat Tobolin, I. Nișu Margine, N. Indrieș Parhida, P. Vasadi Cherepia, câte 30 cr., S. Tulvan-Lazuri, S. Pauca Sacat, T. Flutur-Ch. Apat, G. Nagy Abrumul superior, G. Dudulescu Sumuț, I. Radovien, G. Mureșan Bogcia, I. Crăciun Jaca, G. Pal Tasad și M.

Hasas câte 20 cr., P. Chiș econom Orade 10 cr., N. N. 6 cr., suma 6 fl. 6 cr.

17. Lista Nr. 95, colectant dl avocat *Rubin Patita* în Alba-Iulia, dela Dsa 1 fl., D. căpitan Visoia, Onciu și Jumanca câte 1 fl., D. tenente Fleșiaru 1 fl., Anonimus 1 fl., Alexandru Tordașan 1 fl., eară I. Moldovan și T. Moldur câte 50 cr., suma 8 fl.

18. Lista Nr. 28., colectant dl învățătoriu emerit *Iosif Novac*, în Oravița, dela Dsa 1 fl., Teodor Drugariu-Catina 1 fl., Alesandru Popoviciu paroch 1 fl., G. Dragoescu inv. 60 cr., P. Cipu inv. Jurjova 60 cr., N. Băiaș inv., Stef. Ioanoviciu inv. Ciclova-M. Traian Lința inv. Cacova câte 50 cr., Un Ciclovan, N. Boghia inv. Broșteni și P. Gruia inv. Calina câte 30 cr., N. Simu inv. Rachita și D. Bojînea inv. Gârlișce câte 20 cr., suma 7 fl.

19. Lista Nr. 27., colectant dl învățătoriu *Petru Baran* în Nereu, dela Dsa 50 cr., Stefan Oprean paroch 80 cr., Valeriu Mezin iurist 50 cr., Pavel Fumor 30 cr., George Illiu, N. Baran, G. Mezin și Victoria Mihaïu câte 20 cr., V. Damian 15 cr., P. Mihaïu, F. Mihaïu, A. Popoviciu și V. Barbu, câte 10 cr., suma 3 fl. 50 cr.

20. Lista Nr. 3., colectant dl învățătoriu *Ioachim Muntean* în Beba-Veche, dela Dsa 50 cr., Andreiu Vacarescu paroch 1 fl., suma 1 fl. 50 cr.

21. Lista Nr. 12., colectant dl paroch *Nicolau Magda* în Ecica-Română, dela Dsa 50 cr., fondul cultului 1 fl., M. Magda 50 cr., D. Barbulescu 50 cr., P. Mioc 50 cr., I. Ghilezan 40 cr., I. Magda 25 cr., M. Mateiu 10 cr., suma 3 fl. 75 cr.

22. Lista Nr. 33, colectant dl paroch *Iosif Ioan Ardelean* în Chitihaz, dela Dsa 1 fl., Nicolau Serb 1 fl., un aderinte 1 fl., P. Chirilescu protopresviter 1 fl., Augustin Ardelean 50 cr., G. Arsică 50 cr., suma 5 fl. — De tot 95 fl. 16 cr.

În fine sînt recercați și ceialalți stimați Domni, care pîn' acum n'au remis încă listele — fie cu, ori fără sume, — a-le remite în termen de 10 zile; căci la din contră vom fi nevoiți a da publicității lista nominală a acelor stimați Domni.

Este trist și dureros, când din 100 liste emise, ni s'a remis abia 22!

B. Comloș, în 24. Februarie 1891.

Iuliu Vuia,
viceprezidele reuniunii.

Nr. 583 A. 1891-

A v i s !

Se aduce la cunoștință împăduriților Comunității de avere, precum-că la Comunitatea de avere au să se ocupe cu 16. Maiu a. c. *mai multe posturi de păzitori de munte.*

Reflectanții la aceste posturi au să-și subștearnă petițiunile lor scrise cu mîna proprie, și provăzute cu atestat de moralitate, atestat din partea primăriei comunale și cu pasaportul militarîu, că într'ade-

văr au servit la miliție, — *cel mult pînă în 29. Martie a. c. st. nou.*

Se obsearvă, că se vor preferi acei reflectanți cari doresc ca prin acest serviciu să-și câștige dreptul și praxa necesară la depunerea esamenului de stat prescriș pentru codreni, și a căror locuință să află în apropierea plaiurilor de munți.

Servițul de sub întrebare durează 4 luni și anume: din 16. Maiu pînă în 15. Septembrie în fie-care an.

Leafa pe lună este 20 fl.

În fine se obsearvă că afară de acest avis, nu se face altă publicare în această privință.

Caransebeș, în 13. Martie 1891.

Ilie Curescu.

V a r i e tăț i.

Decădintă morală și materială. În 3. Faur a. c. s'a ținut sinod parochial în comuna bisericească română gr. or. din *Iablanița*, ppresviteratul Mehadii. Din raportul Comitetului către sinod se constată, că aceasta comuna se ruinează din ce în ce și în privința morală și în cea materială.

Eacă datele: În a. 1890 au fost suflete de gen bărbătesc 869. de gen femeesc 881. laolaltă 1750.

Nasceri au fost 20 de gen bărbătesc, 29 de gen femeesc, cu totul 49. Din acestea au fost 39. din pat legiuit și 10 din pat nelegiuit — *va să zică 20 de per-cente și mai bine nelegiuți.*

Reposați: peste tot 53, cu patru mai mulți reposați de cât născuți.

Căsătorii numai 5. Cu cinci ani mai nainte se închieiau câte 20 de cununii pe an. — La a 1885 erau 19. cazuri de concubinate; *în anul 1890. au fost 52.*

În a. 1890 au fost cu 2 nasceri mai puține, și cu 12 cazuri de moarte mai multe și cu o cununie mai puțin decât în 1889.

Afară de acestea se mai zice în raport, că poporul din zi în zi tot mai serăcesce; nu se amintesc însă, dară comitetul parochial a luat vre-o dispoziție spre a delătura aceste scaderi, care duc la pierire sigură.

Hymen. *Petru Alexiu*, teolog absolut din S. Mihaïul-Român s'au cununat la 17. Faur a. c. cu simpatica Dșoară *Ecaterina*, fca Dluî Moise Manguica, comerciant în Brosceni, Urâm vieată fericită și îndelungă tinerei parechi!

Proselitism. În numărul 9. al ziariului „Unirea“ din Blaj se află o notiță intitulată „Conversiune“ în care se zice, că prin staruințele preotului gr. cat. din Ila-dia a succes a trece la *Unire* 400 de suflete greco-orientale din comuna noastră *Macoviște* în ppviteratul Orăviții. Eară în Nr. 10. al numitei foi, într'o corespondință datată din Macoviște, se arată cum prin protopopul unit din Oravița s'a deschis în Macoviște o capelă pentru cei trecuți la greco-catolicism. Pelângă aceasta corespondință conține invective în contra bisericii noastre.

În numărul viitoriu vom arăta în toată golatatea lor mijloacele cele detestabile, cu care o seamă de oameni, carii nu se sfiesc a se numi Români și creștini, — amăgesc poporul nostru cu făgădueli deșerte și cu scornituri nedemne de oameni și de creștini, — numai spre a-l putea sfașia și a-l da pradă dușmanilor bisericii noastre naționale, ca astfeliu luptându-se Român cu Român să se stingă mai ușor de pe fața pământului neamul nostru românesc.

Nu! Astfeliu de oameni, care astăzi demoralizează, desbină și învrăjbesc pe Români, — nu pot avea simț curat — nici de creștin nici de Român.

Concertul împreunat cu joc dat în comuna *Denta* la 10. Eaur a. c. de către corul vocal al plugarilor români din comuna *Giulvez*, a reeșit peste așteptate.

Acest cor adecă, la invitarea nou-alesului preot din *Denta Ioan Ghilăzan*, s'a prezentat cu demnul său președinte *Vasa Stoian* încă de *Sâmbătă* în numita comună, eară *Duminecă* a cântat cu precisiune responsoriile liturgice în biserică de acolo. Seara apoi la oara statorită a început concertul în prezența unui public atât de numeros, încât foarte mulți dintre oaspeți s'au depărtat îndată după finirea concertului din cauza indusuelii peste măsură. Toate piesele anunțate în program și executate sub conducerea bravului plugariu *Costa Manea* din *Chisetu*, au fost des aplaudate; deasemenea și piesa teatrală: „*Ruga dela Chisetu*“ de *I. Vulcan*, făcând astfeliu impresiune plăcută chiar și asupra oaspeților de altă naționalitate, carii admirau și ei talentul Românului pe acest teren de artă. Între diletanți au jucat bine: *d-șoara Elena Cotta*, fiica *d-lui preot I. Cotta* din *Giulvez*, apoi *I. Andraș*, *E. Mezin* și *Alexandru Crăsteșiu*; cest din urmă reprezentând pe *Costică Hărju*, pe însurățelul și hăbăucul venit în pețite, și-a jucat rolul atât de bine, încât publicul erumpea în risete, decât orî dânsul pășia pe scenă.

După terminarea piesei teatrale a urmat jocul, pentru care scop a fost aranjată capela musicală din *Denta*. Numărul oaspeților străini a fost surprinzătoriu; întră acestia am observat cu plăcere pe domni: *Aureliu Drăgan*, administrator ppresviteral cu familia, *Iuon Ionașiu*, ases. consist. în *Caransebeș*, *Zacharie Lațco*, preot în *Gaiul-Mic* cu familia, *Luchiciu*, preot în *Omor* cu familia, *Zacharie Dina*, preot în *Partoș*, *D. Iacob*, inv. în *G.-Mic*, s. a. s. a. Venitul material s'urcă la 80 fl.

Astfeliu s'a finit aceasta petrecere națională, carea sub cea mai mare veselie generală a durat până târziu dimineața. Trăească deci inițiatorii ei; vieze și prospereze corul vocal el plugarilor din *Giulvez*, carele și de astă-dată numai fală și mândrie a făcut neamului nostru.

t.—a.

Corul plugarilor români din Sintesci a dat în 21. Faur concert împreunat cu teatru. Mai întâiu s'a jucat o piesă teatrală, apoi a urmat concertul:

1. „*Eată ziua triumfală*“, cor mixt.
2. „*Oșteanul român*“, cor mixt.
3. „*Doină doiniță*“, cor de bărbați.
4. „*Ileana*“, cor mixt.
5. „*Român verde*“, cor de bărbați.

6. „*Resai lună*“, cor mixt.

7. „*S'o vezi mamă*“, cor de bărbați.

8. „*Ean privesce*“, cor mixt.

Dup' aceea s'a jucat petrecându-și oaspeții până târziu.

Toate piesele programului au fost executate minunat; oaspeții au fost încântați de celece au văzut și au auzit.

Pentru succesul cel splendid al concertului se cuvine toată lauda și recunoștința părintelui capelan *Partenie Mateiu*, demnului dirigent, învățătorului *Traian Mihailovicu*, precum și tuturor membrilor din cor. *V. M.*

Concert împreunat cu danș se va da din partea „*corului plugarilor*“ din *Sacul*, la 3/15. Martie 1891. În sala otelului din *Sacul*. Începutul la 8 oare seara. Venitul curat se va destina pentru înființarea unui fond al corului. După concert danș. *Comitetul arangiatoriu*.

CONCURS.

Conform decisului Ven. Consistoriu diecesan ddo 19. Februarie a. c. Nr. 224. B. se escrie concurs pentru înțregirea definitivă a parochiei vacante de clasa II. din comuna *Folea*, protopresviteratul *Buziașului*, cu termin de recurgere până la finea lui Martie a. c. st. vechiu.

Emolumentele împreunate cu această parochie sânt:

1. O sesiune parochial constătătoare din 40 de jugere și 400 de stăjeni □ pământ arătoriu de clasa I. și 5 jugere de pășune din islazul comunal.

2. Stola usuată și birul indatinat dela 82 de case și anume: după o sesiune 40 oche de grâu eară dela jelerii câte 5 oche.

3. Un plaț parochial intravilan de sub Nr. 64.

Mai departe, este de observat că după repositul preot din *Folea*, *Michaiu Popovicu*, a remas văduva, carea, după §. 8. din Regulamentul pentru parochii, un an de zile dela moartea soțului ei are drept la jumătate din venitul parochiei.

Doritorii de a ocupa această parochie sânt avisați, ca recursele instruate conform stat. organic bis. și Regulamentului pentru parochii adresate, comitetului parochial, să le subștearnă oficiului protopresviteral în *Jebel*.

Preoții recurenți la această parochie au să dove-dească cumcă până la finea anului 1890. și-au plătit contribuțiunea, regularea apelor, equivalentul, sidoxia episcopescă și competența protopresviterală.

În fine recurenții sânt poștiți a se presenta, însă numai odată, în vre-o *Duminecă* sau *serbătoare* în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Recurentele, care se va înfăoșa de mai multe ori în comună, sau va veni în ziua de alegere în comună, unul ca acela va fi eschis din candidare.

Folea, în 24. Faur 1891.

[13] 1—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresviterul tractual.

Nr. 37. ex 1891.

Concurs.

Înființându-se școală confesională gr. or. română în comuna **Ciuta**, protopresviteratul Caransebeșului, se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățătoriu cu termin până în 10. Martie a. c. st. vechiu când se va ținea și alegerea.

Emolumente :

1. Salariu în bani gata 130 fl.
2. Doisprezece Hectolitri de cucuruz în boabe à 5 fl. Hl. 60 fl.
3. Pentru scripturistică 10 fl.
4. Pentru conferințele și adunările generale ale reuniunii învățătorilor 10 fl.
5. 3 jugere pământ parte arătoriu parte fenaț numit la gura otarului și Poiana lui Filip, ce aduce un venit curat 20 fl.
6. Patruzeci și opt de metri de lemne de foc, din care are a-se încălzi și școala, în valoare de 72 fl.
7. Grădina școlii ce aduce un venit anual 15 fl.
8. Dela înmormântări cu liturgie unde va fi poftit 40 cr. ear la înmormântări fără liturgie 20 cr.

Dela recurenții, care vor reflecta la acest post se cere ca să aibă calificăciunea prescriasă, să-și trimită recursele instruate în regulă la **P. On. Oficiu protopresviteral în Caransebeș** și să se înfățoseze în vre-o **Duminecă** sau **sărbătoare** în biserica parochială.

Ciuta, din ședința comitetului parochial ținută în 9/21. Faur 1891.

[8] 3—3

Comitetul parochial

În conțelegere cu protopresviterul tractual *Andrei Ghidiu*.**Concurs,**

Pentru întregirea postului de învățătoare la școala română gr. or. din **Voivodinți**, în ppviteratul **Vârșetului**, se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele sânt următoarele :

1. Salariu fix anual 300 fl.
2. Pentru conferințele învățătoresci 10 fl.
3. Scripturistica 4 fl.
4. 16 metri de lemne în natură.
5. Cortel liber.

Celece doresc a ocupa acest post vor subșterne recursele lor provăzute cu atestatele prescrise la oficiul protopresviteral gr. or. rom. al **Vârșetului** în **Mercina per Varadia** și sânt poftite a se presenta în comună.

[10] 3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Ioan Popoviciu*, protopresviter**Licitațiune minuendă.**

În virtutea decisiunii Venerabilului Consistoriu diecesan al **Caransebeșului** din 9. Faur 1891. Nr. 185. B. comuna bisericească gr. or. română din **Criciova** escrie prin aceasta licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a bisericii.

Licitațiunea se va ținea în comuna **Criciova** în 24. Martie a. c. st. v. (5. Aprilie a. c. st. n.) la 10. oare nainte de ameză în localul destinat din partea comitetului parochial.

Zidirea bisericii este socotită fără materialul de lipsă, care îl dă comuna bisericească, după specificațiunea de măsură și de spese, la 8018 fl. 02 cr.

Întreprinzătorii se admit la licitațiune numai dacă :

a) dovedesc că sânt măestrii de clădiri esaminați și calificați sau cel puțin concred zidirea celui-ce dovedesce comunei, că poșede această calificăciune ;

b) dacă au mai zidit biserici fără nici o dificultare sau proces ;

c) Dacă declară în scris, că au cetit și înțeles condițiunile de licitațiune și se supun lor ;

d) dacă depun vadiul de 10% din prețul esclamării.

Resultatul licitațiunii intră în putere de drept numai după aprobarea lui din partea Ven. Consistoriu diecesan. Planurile și specificațiunile de măsură și de spese dimpreună cu condițiunile de licitare și zidire se pot vedea ori și când la președintele comitetului parochial.

Criciova, din ședința comitetului parochial gr. or. rom. ținută la 13. Faur st. v. 1891.

George Gașpar,
președintele comit. paroch.

Ilie Doboșanu,
notariul comit. paroch.

În conțelegere cu dl protopresviter tractual *Dr. Georgiu Popoviciu*.

[12] 2—2

Concurs.

Pe baza ordinăciunii Venerabilului Consistoriu diecesan din 19. Ianuarie 1891. Nr. 3353. B. ex 1890. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan la parochia de clasa a III pelângă neputinciosul paroch **Isac Iancovicu** din **Broscești**, ppviteratul **Orăviți**, comitatul **Căraș Severin**, cu termin de recurgere și de alegere pe ziua de **Duminecă** în 17/29. Martie a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt :

A treia parte din toate venitele parochiale ale parochului veteran **Isac Iancovicu**.

Celece doresc a ocupa acest post sânt avisați a-și trimite recursele lor conform prescrișelor Stat. org. bisericesc și regulamentului pentru parochii — adresate comitetului parochial — **Prea On. oficiu ppviteral în Orăvița**.

În fine rscurenții sânt poftiți a se presenta în vre-o **Duminecă** sau **sărbătoare** în s. biserică spre a-și arăta deșteritatea în cântare și oratorie.

Broscești, în 10/22. Faur 1891.

[7] 3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Alexandru P. Popoviciu*, administrator protopresviteral.